

زلزله بم- فاجعه ملی

پرچم بر افراشته کمک به بم

ویدا

تربون فمینیستی زنان - دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004

روز جمعه 83/3/22 گروه یاری و هما برای کمک رسانی به زنان باردار و شیرده بم، بازار غذا و پوشاک و کارهای دستی بر گزار کردند. درآمد حاصل از این بازار صرف ادامه برنامه تغذیه مناسب زنان باردار و شیرده (شیر، تخم مرغ و پنیر) می شود.

درسالن کوچک غرفه های متعددی از هنرهای دستی از جمله شمع های متنوع، کیف و رومیزی های با طرح های زیبا، هم چنین غرفه ای از کارهای دستی زنان افغان و در غرفه ای دیگر انواع و اقسام غذاهای محلی که هر کدام نماینده همدلی مردم آن شهر ها به هموطنان آسیب دیده بم بودند. بازاری که خریدار و فروشنده تنها در فکر مبادله محبت بودند. مادران و دخترانی که دست در دست هم، هنر و دانسته های خود را خالصانه عرضه می کردند تا به هم جنسان مصیبت زده خود بگویند، ما شما را فراموش نکردیم و هم چنین در دفاع از لیخنه کودکان آینده.

محل بازار دور افتاده و جای قابل دسترسی نبود، سالن اجتماعات کوچکی که مخصوص یک مجتمع بود، و بنظر می رسید که در روز جمعه کسی وقت خودش را برای پیدا کردن این بازار صرف نمی کند اما استقبال زنان بسیار بود، مشخص نبود که برای راحت شدن از تهیه غذا روز جمعه است یا برای کمک رسانی!

آژانس بین المللی انرژی اتمی و رژیم ایران

برادعی: همکاری اتمی ایران رضایتبخش نبوده است

بی بی سی - دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004

محمد البرادعی، مدیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی، همکاری ایران با این نهاد وابسته به سازمان ملل متحد را رضایتبخش ندانسته است. سخنگوی کاخ سفید نیز از ایران خواسته است در زمینه فعالیت های هسته ای خود اطلاعات کامل و روشنی ارائه کند.

مدیرکل آژانس بین المللی در سخنرانی افتتاحیه خود در جلسه شورای حکام که به منظور بررسی نحوه همکاری ایران در ارایه گزارش فعالیت های هسته ای این کشور در مقر آژانس در وین، پایتخت اتریش، تشکیل یافته خواستار آن شده است که این مساله در خلال چند ماه آینده فیصله یابد.

اظهارات آقای برادعی به منزله انتقاد از گزارش های قبلی ایران به آژانس و هشدار به این کشور برای شفافیت بیشتر در آگاه ساختن آژانس از جزئیات فعالیت های هسته ای خود است.

سه کشور آلمان، بریتانیا و فرانسه پیش نویس قطعنامه شدیداللحنی را در مورد نحوه همکاری قبلی ایران با آژانس به اجلاس شورای حکام تسلیم کرده اند.

از سوی دیگر یک مقام ایرانی قطعنامه پیشنهادی اروپاییان به شورای حکام آژانس را مورد انتقاد قرار داده و آنان را به عدم اجرای تعهدات خود متهم کرده است.

مدیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی گفته که مساله اصلی این است که آیا ایران تمامی فعالیت های خود در زمینه غنی سازی اورانیوم را در گزارش های قبلی منعکس کرده است یا نه.

اورانیوم غنی شده می تواند در ساخت بمب اتمی به کار رود.

آقای برادعی از ایران خواسته است به گونه ای شفاف، سریع و فعالانه با آژانس همکاری کند.

همزمان اسکات مککلان، سخنگوی دولت آمریکا، از ایران خواسته است به تعهدات بین المللی خود پایبند باشد و اطلاعات کامل و شفاف درباره فعالیت های هسته ای خود ارائه کند.

آمریکا جمهوری اسلامی را به تلاش برای دستیابی به تسلیحات هسته ای متهم کرده در حالیکه ایران اصرار دارد که برنامه های اتمی آن صرفا دارای هدف های غیرنظامی است.

انتقاد از اروپاییان

در آستانه آغاز به کار اجلاس شورای حکام، یک مقام شورای عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی از پیش نویس قطعنامه پیشنهادی سه کشور اروپایی در این مورد انتقاد کرده بود.

حسین موسویان، دبیر کمیته سیاست خارجی شورای عالی امنیت ملی، در گفتگو با خبرگزاری دانشجویان ایران - ایسنا - با اشاره به پیش نویس ارایه شده توسط آلمان، بریتانیا و فرانسه، که انتظار می رود در اجلاس روز دوشنبه، 14 ژوئن، شورای حکام به تصویب برسد، گفت که اگر در متن پیش نویس اصلاحاتی صورت نگرفته باشد به منزله آن است که اروپاییان تعهد ماه فوریه خود در بروکسل را زیر پا گذاشته اند.

آقای موسویان گفته است که "اروپایی ها متعهد شدند در صورتی که همکاری ایران (با آژانس بین المللی) کامل باشد و موضوع جدیدی کشف نشود در جهت بسته شدن پرونده ایران (در اجلاس ماه ژوئن) تلاش خواهند کرد." در عین حال، وی ابراز اطمینان کرده است که "با سیاست هایی که نظام در طول حدود این نه ماه اجرا کرد، در شرایط فعلی ما در مرحله ای هستیم که تهدید شورای امنیت کاملا برطرف شده است." اشاره عضو شورای عالی امنیت ملی به احتمال ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت سازمان ملل متحد است.

براساس تعهداتی که کشورهای امضا کننده پیمان منع گسترش جنگ افزارهای هسته ای، از جمله ایران، بر عهده دارند، تخطی از شرایط این پیمان می تواند باعث ارجاع موضوع به شورای امنیت سازمان ملل شود که ممکن است به اعمال تنبیه های سیاسی و اقتصادی علیه کشور خاخی منجر شود.

آلودگی وارداتی

آقای موسویان در این گفتگو اظهار داشته است که گزارش قبلی محمد البرداعی، مدیر کل آژانس بین المللی انرژی اتمی، نشان می دهد که از نظر آژانس دو مساله فنی در مورد برنامه های ایران باقی است: یکی مساله سانتریفوژهای p2 و دیگری یافت شدن موارد آلودگی به اورانیوم غنی شده. ایران گفته است که علت یافت شدن آلودگی در نمونه برداری های بازرسان آژانس بین المللی انرژی اتمی این بوده که برخی اقلام وارداتی توسط ایران آلوده بوده است. دبیر کمیته سیاست خارجی شورای عالی امنیت ملی گفته است که "رفع ابهام در مورد آلودگی منوط به همکاری کشور ثالثی است که آژانس در حال مذاکره با آنهاست و باید آنها هم اجازه دهند از آنجا نمونه برداری شود تا صحت ادعای ایران اثبات شود."

وی منشا آلودگی را قطعات دست دوم سانتریفوژ دانسته و گفته است "ما این قطعات آلوده را از دلالتی در دویبی خریداری کرده ایم و اینکه مشخص شود آن دلال این قطعات را از چه کشوری خریداری کرده از وظایف آژانس است."

وی در مورد تصمیم های احتمالی اجلاس شورای حکام در اجلاس روز 14 ژوئن گفته است که تنها چند مساله فنی باقی مانده و در حالیکه ایران پروتکل الحاقی را پذیرفته و در آن حدود بازرسی ها مشخص شده است، قطعنامه شورای حکام نمی تواند اقدامات بیشتری را از جمهوری اسلامی مطالبه کند. آقای موسویان تاکید کرد که برای آژانس و جامعه جهانی مشخص شده است که ایران سلاح هسته ای ندارد و هیچ برنامه ای را هم در این مورد دنبال نمی کند.

در مورد موضع اروپاییان، این عضو شورای عالی امنیت ملی گفت که "اگر قطعنامه به شکل پیش نویس موجود اروپایی ها تصویب شود به این معناست که توافق نانوشته ای بین اروپا، آژانس و آمریکا در حال شکل گیری است که این چند مساله ساده فنی باقی مانده را بزرگنمایی کنند تا دلیلی باشد برای اینکه موضوع ایران در دستور کار شورای حکام باقی بماند."

توافق اروپا و آمریکا؟

وی دلیل چنین توافقی را تلاش برای وادار ساختن ایران به ادامه تعلیق برنامه غنی سازی و خودداری از آغاز مجدد آن دانسته است.

ایران اعلام کرده است که برنامه غنی سازی اورانیوم را به حالت تعلیق در آورده است در حالیکه مقامات ایرانی دستیابی به تکنولوژی غنی سازی را بخشی از حقوق ایران در چارچوب پیمان منع گسترش جنگ افزارهای هسته ای دانسته اند.

در مورد همکاری با روسیه، آقای موسویان گفته است که "ما با روسیه یک توافق اصولی داریم و آن اینکه کلیه فعالیت های استراتژیک هسته ای ایران اصولا صلح آمیز باشد و در چارچوب معاهده هسته ای، پادمان و پروتکل الحاقی انجام پذیرد و ایران با آژانس همکاری کند."

وی با اعلام خطر در مورد سلاح های هسته ای اسرائیل گفت که جمهوری اسلامی خواستار عاری سازی خاورمیانه از کلیه سلاح های کشتار جمعی است.

در ماه مارس سال جاری، شورای حکام آژانس بین المللی با تصویب قطعنامه ای که از حمایت آمریکا برخوردار بود برنامه های هسته ای ایران را مورد انتقاد شدید قرار داد و اعلام کرد که این کشور شفافیت لازم را در همکاری با آژانس نداشته است.

در حالیکه پیس نویس قطعنامه پیشنهادی اروپاییان به اجلاس روز دوشنبه شورای حکام در مورد ایران نیز لحنی انتقادی دارد، احتمال می رود آمریکا نیز از آن حمایت کند.

مقامات ایرانی ابراز امیدواری کرده اند که کشورهای غیرمتعهد عضو شورای حکام در صد تعدیل این پیش نویس برآیند هرچند به نظر می رسد که اکثر اعضای شورای حکام به تدریج شکیبایی خود در مورد ایران را از دست می دهند و خواستار آن هستند که این کشور گزارشی جامع و شفاف در مورد برنامه خود را تسلیم شورا کند.

" محمد البرادعي " دبیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی در نشست امروز شورای حکام بر ضرورت پایان بازرسی های ایران طی چند ماه آینده و بررسی میزان دقیق اورانیوم غنی شده موجود در ایران تاکید کرد.

به گزارش خبرنگار اعزامی مهر به وین البرادعی پس از ذکر مقدمه ای، در خصوص پرونده ایران گفت: شما جزئیات گزارش پیشرفت کار شفاف سازی آژانس در ایران را در برابر خود دارید. من اظهارات خود را به چند مشاهدات اصلی محدود خواهم کرد. در ابتدا، این آژانس پیشرفتهای بی وقفه ای در زمینه درک ماهیت و دامنه برنامه هسته ای ایران و حل بیشترین ابعاد برنامه تبدیل اورانیم ایران و فعالیتهای غنی سازی لیزری داشته است. ایران با تمام قوا عمل به پروتکل الحاقی خود را ادامه داده است و در ماه می بیانیه های اولیه اش را در اختیار این آژانس قرار داد. با همکاری ایران، این آژانس به همه محل های مورد درخواست دست یافت. ما همچنین پیشرفتهایی درباره شفاف سازی تعلیق غنی سازی ایران و فعالیتهای فرآوری مربوطه داشته ایم. هر چند این تعلیق هنوز به علت تولید مستمر تجهیزات سانتریفوژ در برخی کارگاهها هنوز جامع نیست. در حالیکه تعدادی از مسائل در مورد جنبه های مختلف برنامه هسته ای ایران هنوز باز باقی می ماند، سوال اساسی این است که آیا فعالیتهای غنی سازی اورانیوم ایران کاملاً شفاف سازی شده اند. 2 جنبه مربوط به این سوال هنوز در حال بررسی هستند.

- جنبه اول به منبع ذرات آلودگی اورانیوم غنی شده سطح بالا و سطح پایین مربوط می شود که در اماکن مختلف مربوط به غنی سازی اورانیوم در ایران یافت شده اند. اطلاعاتی که بوسیله ایران در آوریل 2004 تهیه شده اند (اطلاعاتی که از ماه اگوست 2003 درخواست شده بودند) برای حل این موضوع پیچیده کافی نبوده اند. ایران باید تمام تلاش خود را برای تهیه اطلاعات تکمیلی مربوطه (به خصوص در مورد منبع اجزا مورد سوال و توضیحاتی در مورد وجود یک مجموعه از ذرات اورانیوم 235، 36 درصدی در یک مکان، به کار برد).

حل مسئله آلودگی هر چند نیازمند همکاری کشورهای دیگری که این تجهیزات آلوده از آنجا تهیه شده است می باشد. من از این کشورها خواسته ام که هر تلاشی را برای کمک به ما برای حل این موضوعات انجام دهند. من باید توضیح دهم با توجه به اینکه در برخی از گزارشهای ما مربوط به "کشورهای تامین کننده" یا کشورهایهایی که به شکلهای مختلف در این کار دست داشتند ذکر شد اشاره ای به این مطلب نشد که معاملات آنها در این زمینه انجام شده با اطلاع و آگاهی کشورهای مربوطه بوده است.

- ثانياً: ما نیازمند کسب درک کامل تری از دامنه تلاشهای ایران در زمینه صادرات، ساخت و استفاده از سانتریفوژهای طرح P-2 هستیم. همانطور که در گزارش خود ذکر کردم این اطلاعات با توجه به برنامه سانتریفوژ P-2 از سوی ایران تهیه شد بعد از تکرار درخواستها تغییر یافت و در برخی اوقات ضدو نقیض بودند. اجازه دهید که توضیح دهم.

در بیانیه اکتبر سال 2003 ایران، ذکر کردیم که برنامه سانتریفوژ P-2 نشد. در ژانویه 2004، ایران اطلاع داد که نقشه های P-2 را از یک دلال خارجی دریافت کرده بود در همان زمان مقامات ایرانی بیان داشتند که ایران هیچ سانتریفوژ P-2 یا تجهیزات مربوط به آن از خارج دریافت نکرده است و همچنین اظهار داشتند که برنامه P-2 فقط در مقیاس کوچک برای تحقیقات و توسعه (R&D) بوده است. به هر حال در ماه آوریل ایران به آژانس اطلاع داد که این کشور در حقیقت تعدادی از اجزای مربوط به فعالیتهای غنی سازی P2 خود را وارد کرده بود و در اواخر ماه می، ایران اعتراف کرد که این اجزا مگنتهای مربوط به سانتریفوژ P2 بودند و در سال 2002 این کشور تلاش کرده بود که هزاران مگنت بدست آورد.

در زمان صدور این گزارش برای شما، اطلاعات تکمیلی در مورد سانتریفوژهای P2 بوسیله ایران تهیه می شد که هم اکنون ما آنها را بررسی می کنیم. ما همچنین نمونه های محیطی مربوط به این مسئله را جمع آوری کرده ایم که ما در حال حاضر در حال تحلیل آنها هستیم. من امیدوارم که این اطلاعات به ما کمک کند که همه مسائل مربوط به برنامه P2 را بررسی و درک کنیم.

واضح است اگر ایران در پی جلب اعتماد از جانب جامعه جهانی در مورد اینکه این کشور تمام برنامه هسته ای خود را فاش ساخته است، می باشد این الگوی تعهد از سوی ایران کمتر از حد رضایت است. با گذشت یکسال از دشواریهایی که بازرسان با آنها روبرو بودند ایران نیاز دارد که فعال و کاملاً شفاف باشد.

تقریباً دو سال از زمانی که توجه آژانس به برنامه هسته ای کشف شده ایران جلب شد، می گذرد. این موضوع برای اعتبار و کامل بودن پروسه بازرسی اساسی است که ما قادر باشیم این مسائل را طرف چند ماه آینده ببندیم و تضمینهایی که جامعه جهانی با فوریت در مورد فعالیتهای هسته ای ایران، به دنبال آن است را تهیه کنیم. در این زمینه همکاری کامل ایران اساسی است. به علاوه همکاری همه کشورهای دیگر درگیر نیز برای حل تعدادی از مسائل حل نشده کلیدی است.

دبیر اول يك کشور اروپايي: نامه هشدار سيد محمد خاتمي در وين بررسي مي شود
دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004

دبیر اول نمايندگي يکي از کشورهای اروپايي در آژانس بين المللي انرژي اتمي اعلام کرد که نامه سيد محمد خاتمي هم اکنون در میان نمايندگي هاي کشورهای اروپايي در آژانس در حال بررسي است. به گزارش خبرنگار اعزامي مهر، اين عضو ارشد هيات ديپلماتيك يك کشور اروپايي حاضر در آژانس بين المللي انرژي اتمي، در گفتگوي اختصاصي با خبرنگار اعزامي "مهر" به وين، درباره نامه رييس جمهور کشورمان به کشورهای اروپايي و اعتراض به اين کشورها براي ارائه پيش نويس قطع نامه اي غير منصفانه درباره برنامه هاي صلح آميز هسته اي جمهوري اسلامي، اظهار داشت: متن نامه سيد محمد خاتمي هم اکنون به هيئت سه کشور اروپايي در آژانس رسیده است.

وي ضمن آنکه اعلام کرد يك نسخه از اين نامه را مطالعه کرده است، در پاسخ به خبرنگار "مهر"، درباره تأثير اين نامه بر قطعنامه کشورهای اروپايي اظهار داشت: نمي توان گفت اين نامه بر قطعنامه کشورهای اروپا درباره ايران تأثير دارد؛ اما حتما در مذاکرات، "مورد نظر" قرار خواهد گرفت. اين ديپلمات ارشد غربي خاطر نشان کرد که انگليس، فرانسه و آلمان و نيز ديگر کشورهای اروپايي در حال بررسي دقيق اين نامه هستند و ديگر هيئت هاي اروپايي حاضر در آژانس نيز اين نامه را دريافت کرده اند.

وي به خبرنگار "مهر" گفت که اين متن به طور كاملا محدود توزيع شده است و به همين دليل امکان نقل بخش هايي از آن وجود ندارد.

وي تصريح کرد که رييس جمهور ايران در اين نامه از کشورهای اروپايي در خواست کرده است که به تعهدات خود در برابر تهران جامه عمل بپوشانند.

جلسه رسمي تمام شده؛ هيات ايراني همچنان مشغول مذاکره است

دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004

با آنکه جلسه عصر امروز نشست شوراي حكام آژانس بين المللي انرژي اتمي از ساعت 15 تا 18 به مسائل فني آژانس اختصاص داشت، هيات ديپلماتيك جمهوري اسلامي از بعدازظهر امروز، پشت درهاي بسته، به گفتگو با اعضاي چند کشور غربي پرداخته است.

به گزارش خبرنگار اعزامي "مهر" به وين، اين جلسات پيوسته تا لحظه ارسال اين خبر همچنان در طبقه چهارم آژانس ادامه دارد و بعيد است تا ساعتی ديگر هم پايان پذيرد.

ديپلمات هاي ايراني شرکت کننده در اين جلسه، بدون اشاره به نام کشورهای غربي که در اين نشست حضور دارند، صرفا اين نشست محرمانه را، فشرده ارزيابي مي کنند.

موسويان: پيام جديد ايران به غرب؛ هرگز غني سازي را رها نخواهيم کرد

دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004

دکتر حسين موسويان دبیرکميته سياست خارجي شوراي عالي امنيت ملي است که در اکتبر گذشته مسووليت مذاکرات کارشناسي گفتگوهاي سعدآباد را برعهده داشت و روز گذشته نيز براي حضور در نشست شوراي حكام راهي وين شد، قبل از سفر در گفتگوي مشروحي با خيرگزاري مهر تاکيد کرد که پيام جديد ايران به غرب اين است که ايران هرگز غني سازي اورانيوم براي مصارف صلح آميز را رها نخواهد کرد. متن کامل اين گفتگو در پي مي آيد:

خبرنگار: با توجه به توافق ايران با سه کشور اروپايي در اجلاس سعدآباد و پايبندي تهران به تعهدات در برابر اين کشورها انتظار مي رفت اروپا در شوراي حكام به شيوه اي ديگر باشد. آيا پيش نويس قطعنامه سه کشور اروپايي به تنهائي مهمترين دليل عدم پايبندي اروپا به تعهداتشان از جمله بيانيه تهران نيست؟

موسويان: اگر بخواهيم منطقي و دور از احساسات ارزيابي کارشناسي داشته باشيم اروپا را نه ميشود به عنوان عدم پايبندي به تعهدات خود مورد سرزنش و محکوميت قرار دارد و نه مي شود به عنوان اجرائي کامل تعهدات ستود.

اصلي ترين موضوعي که اروپاييها در بيانيه تهران متعهد شدند حل و فصل موضوع هسته اي ايران در داخل آژانس بود و به معنای ديگر جلوگیری از ارجاع موضوع هسته اي ايران به شوراي امنيت.

بايد توجه داشت که اولاً پارسال با قطعنامه سپتامبر شوراي حكام، موضوع هسته اي ايران به معنای واقعي يکي از موضوعات مهم بين المللي تلقي شد و نگراني بين المللي از کم و کيف فعاليتهاي هسته اي ايران زمينه اي را فراهم کرد که آمريکا بتواند ميدان داري کرده و ايران را به عنوان چالش جدي امنيت منطقه و بين الملل معرفي کند تا موضوع را از دست شوراي حكام خارج و به شوراي امنيت بفرستد. وقتي موضوعي در دستور کار شوراي امنيت قرار مي گيرد از نظر سياسي - ديپلماتيك و حقوقی بدین معناست که تهديدي براي امنيت و صلح بين المللي تلقي شده است.

بر این اساس، اروپا تاکنون علیرغم همه فراز و نشیب‌ها به تعهدات خود پایبند بوده است. آنها در اجلاس نوامبر فوق العاده فعال و مقتدرانه به میدان آمدند، در اجلاس مارس ضعیف عمل کردند تا رسیدیم به اجلاس ژوئن. اما در فوریه 2004 توافق دیگری با اروپا در اجلاس بروکسل داشتیم که در آن توافق اعلام شد حداکثر تلاش را به خرج خواهند داد تا پرونده ایران در اجلاس ژوئن بسته شود، البته منوط به اینکه ایران همکاری کامل داشته و موضوع جدیدی کشف نشود. همچنین گزارش‌های البرادعی مثبت و حاکی از همکاری کامل ایران با آژانس باشد.

اگر پیش نویس قطعنامه‌ای که در حال حاضر اروپا تهیه کرده است به همین شکل تصویب شود از نظر ایران اروپا تعهدات خود را در فوریه 2004 در بروکسل زیر پا گذاشته اند، مگر اینکه در این قطعنامه، اصلاحاتی صورت گیرد که ایران را در خصوص پایبندی اروپا به تعهداتش قانع کند.

خبرنگار: در بیانیه تهران تأکید شده بود که سه کشور اروپایی برای تسریع در خروج پرونده ایران از دستور کار شورای حکام تلاش کنند، چرا در حال حاضر از این اقدام طفره می‌روند؟
موسویان: همینطور است در تعهد ما و سه کشور در بیانیه تهران ذکر شده بود که ما همکاریمان را با آژانس سرعت ببخشیم و در مقابل اروپاییها هم حل و فصل پرونده ایران را تسریع کنند، اما با وجود اینکه ما در این مقطع معتقدیم همکاریهای ایران سرعت یافته و در 15 ماه گذشته حدود 670 مورد بازرسی را پذیرا بوده است، در مقابل اروپاییها و آژانس معتقدند که هنوز برخی مسایل باقی مانده است و بنابراین تا مسایل و ابهامات فنی باقی مانده نمیشود پرونده را بست. از جمله اینکه می‌گویند شما اظهارنامه پروتکل را چند هفته قبل دادید و راستی آزمایشی این اظهارنامه که بیش از هزار صفحه است چندماه طول می‌کشد. این بحث فنی و حقوقی است که بین ما و آژانس و اروپا وجود دارد.

خبرنگار: اما به هر حال شفاف شدن فعالیتهای هسته‌ای ایران قابل انکار نیست. آیا نباید در برابر این وضعیت جدید موضعی منطقی‌تر از طرف اروپا اتخاذ می‌شد؟

موسویان: کاملاً درست است. ما معتقدیم که ابهامات فنی در این پرونده‌ای که طی شده به حداقل ممکن رسیده است. در سپتامبر 2003 طیف وسیعی از ابهامات و نگرانی‌های بین‌المللی در مورد فعالیتهای هسته‌ای ایران وجود داشت و 9 ماه بعد در ژوئن 2004 مدیر کل آژانس در گزارش خود اعلام کرده است که بیش از دو موضوع فنی برای حل و فصل نهایی باقی نمانده است. یکی P2 و دیگری آلودگی که این پیشرفت بزرگی در کار است. یعنی درحقیقت بعد از بیانیه تهران در کمتر از 9 ماه ابهامات فنی به دو مورد تقلیل یافت.

در این دو مورد نیز باید یادآور شد اولین بار که نمونه برداری کردند طیف وسیعی از آلودگی‌ها از دو تا 90 درصد مشاهده شد اما در حال حاضر آژانس پی برده است که منشأ آلودگی‌های کشف شده خارجی بوده و تنها در یک مورد آلودگی 36 درصد ابهام وجود دارد که رفع آن نیز به همکاری کشور ثالث مربوط می‌شود.

در خصوص P2 که به عنوان یک کشف جدید موجب افزایش حساسیتهای بین‌المللی شد نیز همکاری ایران با آژانس حدود 90 درصد ابهامات را برطرف کرده است و باقی ابهامات نیز با ادامه همکاریها برطرف خواهد شد.

در حال حاضر ما معتقدیم که این ابهامات فنی می‌تواند در دبیرخانه آژانس دنبال شود و دلیلی ندارد که موضوع در دستور کار شورای حکام بماند. پرونده کشورها وقتی در دستور کار شورای حکام می‌آید که نگرانی عمده در خصوص انحراف از فعالیتهای صلح‌آمیز هسته‌ای وجود داشته باشد و امروز با بیش از 670 بازرسی انجام شده کاملاً اطمینان داریم که خود آژانس و اروپا می‌دانند که ایران نه سلاح هسته‌ای دارد و نه انحرافی از تعهداتش در آژانس انجام داده است.

خبرنگار: ظاهراً عدم تعامل صحیح پاکستان با آژانس مانع تسریع حل ابهامات در خصوص آلودگی دستگاه‌های وارداتی شده است، درست است؟

موسویان: ما نمی‌دانیم کشور ثالث چه کشوری بوده است، ما قطعات را از یک دلال در دبی خریدیم و این وظیفه آژانس است که کشور ثالث را تشخیص دهد و با آن گفتگو کند. در گزارش البرادعی هم آمده که با کشور ثالث گفتگو شده اما همکاری مورد نظر آژانس از طرف این کشور صورت نگرفته است.

خبرنگار: پیش نویس قطعنامه‌ای که سه کشور اروپایی در نشست اخیر تهیه کرده اند لحن مناسبی ندارد و ایران خواستار حذف برخی بندهای آن و اصلاح برخی دیگر شده است. در این مورد توضیح بفرمایید.

موسویان: اروپا در این قطعنامه از همکاری ایران قدردانی کرده است و انجام راستی‌آزمایی‌های آژانس را در ایران به رسمیت شناخته. در کنار آن از اینکه در انجام برخی بازرسی‌ها و همکاریها تاخیر داشته ایم ابراز تأسف کرده اند و خواستار آن شده اند این همکاری بطور فعال و به موقع انجام شود. در گزارش‌های البرادعی هم دقیقاً همینطور است یعنی از نظر کارشناسی پیش نویس قطعنامه سه کشور اروپایی تفاوت عمده‌ای با گزارش‌های البرادعی ندارد و تفاوت جزئی در همان چارچوب است.

ایراد عمده ای که ما به قطعنامه داریم این است که می‌گوییم تعلیق داوطلبانه است و ما اینکار را برای ایجاد اعتماد بین المللی انجام دادیم. فرصت دادیم تا ثابت شود فعالیت غنی سازی ما صلح آمیز است و این فعالیت‌ها تحت نظارت آژانس قرار گیرد. با انجام این اقدامات ماهیت و کم و کیف فعالیت‌های غنی سازی ایران برای آژانس روشن شد و بنابراین چانه زنی اروپایی‌ها برای گسترش دامنه تعلیق و اینکه این دامنه شامل تاسیسات آب سنگین اراک و UCF اصفهان هم شود کاملاً مغایر آن پی‌تی است. خبرنگار: تقاضا برای تعلیق این دو کارخانه صراحتاً درپیش نویس قطعنامه ذکر شده است؟ در قطعنامه از ایران تقاضا شده است که تعلیق کامل را بپذیرد. در عین حال توسط آژانس فرآوری غنی سازی اصفهان هم جزو دامنه تعلیق حساب شده و اروپایی‌ها هم به این استناد کرده‌اند که تحقیق را مطابق تعریف آژانس انجام دهید. اما ما حرفمان این است که بنا نداریم تا ابد در مورد کم و کیف دامنه تعلیق چانه زنی کنیم بلکه یک مدتی را برای ایجاد اعتماد بین المللی به ابتکار خودمان انجام دادیم.

خبرنگار: با این تفسیر به نظر می‌رسد مهمترین نکته ای که بین ما و اروپا و آمریکا وجود دارد بحث غنی سازی اورانیوم و دامنه تعلیق آن است. مساله ای که گزارش‌های البرادعی هم به آن دامن زده است.

به گفته دکتر صالحی نماینده پیشین ایران در آژانس البرادعی قبل از ساخت کارخانه اصفهان محل احداث آن را دیده و از اهداف ایران در این محل آگاه شده است و بعد از آن نیز ایران هیچ محدودیتی برای آژانس در خصوص بازدید از مراحل ساخت و بهره برداری این تاسیسات ایجاد نکرده است. در عین حال بعد از اعلام آغاز بکار این کارخانه در اوایل فروردین امسال توسط رییس سازمان انرژی اتمی کشورمان علیرغم ابراز نگرانی سه کشور اروپایی سخنگوی آژانس اعلام کرد که مشکلی در خصوص این پروژه وجود ندارد و این پروژه در دامنه تعلیق غنی سازی اورانیوم نیست. موضع گیری جدید آژانس در این خصوص به چه معناست؟

موسویان: در گزارش آقای البرادعی آمده است که UCF اصفهان هم طبق تعریف آژانس در دامنه تعلیق قرار می‌گیرد.

خبرنگار: ولی آژانس قبلاً خلاف این اعلام کرده بود! موسویان: این موضوع را باید از نظر فنی توضیح بدهم. ما در بیانیه تهران توافق کردیم که دامنه تعلیق طبق تعریف آژانس صورت بگیرد همچنین در همان بیانیه قید شد که کلیه "فعالیت‌های غنی سازی" داوطلبانه به تعلیق درآید. این در حالی بود که در قطعنامه سپتامبر شورای حکام آژانس تاکید شد کلیه "فعالیت‌های غنی سازی و فعالیت‌های مرتبط با آن" تعلیق شود.

آژانس در بخش اول تعلیق را طبق بیانیه تهران تعریف کرد. در بخش دوم تعلیق در قالب تعلیق مورد نظر در قطعنامه سپتامبر و در سومین بخش به تعریف تعلیق کامل برای جلب اعتماد کامل بین المللی پرداخت و اقدامات اعتماد برانگیز اضافی را تعریف کرد که تعلیق فعالیت UCF هم در قالب تعریف سوم می‌گنجد.

خبرنگار: آژانس چه زمانی این تعاریف را ارایه کرد؟

موسویان: بعد از بیانیه تهران

خبرنگار: ما با وجود این تعریف UCF را فعال و UF6 (گاز مورد نیاز برای غنی سازی اورانیوم) را تولید کردیم؟

موسویان: ما چون متعهد به بیانیه تهران بودیم و بیانیه را قبول کرده بودیم تنها تعریف آژانس از جمله بندی این بیانیه را پذیرفتیم و بطور کامل هم به آن عمل کردیم. اما حالا آژانس و اروپا چانه زنی می‌کنند که تعلیق غنی سازی طبق تعریف آژانس در هر سه بخش باشد که این از موارد مورد اختلاف ما است.

خبرنگار: با توجه به اینکه سه کشور اروپایی در بیانیه تهران متعهد شدند که به انتقال فن آوری هسته ای و پیشرفت آن در ایران کمک کنند آیا درخواست شان برای گسترش دامنه تعلیق و تلاششان برای توقف این فرایند مغایر با بیانیه تهران نیست؟

موسویان: برای جواب دادن به سوال شما باید به موضوع مهمی اشاره کنم. سه کشور اروپایی انگلیس، فرانسه و آلمان از ابتدای بحث غنی سازی در ایران در نامه ای که ژوئن پارسال قبل از اجلاس سپتامبر به تهران نوشتند خواستار توقف فعالیت‌های غنی سازی شدند و شرط همکاری‌های صلح آمیز هسته ای با ایران را توقف غنی سازی عنوان کردند.

اروپایی‌ها در گفتگوهای سعدآباد نیز اصرار داشتند که ایران غنی سازی را بطور کامل متوقف کند و در مقابل اروپا در همه زمینه‌های فعالیت‌های هسته ای صلح آمیز با ایران همکاری کامل داشته باشد. آنها همچنین در آن گفتگوها گفتند که اگر ایران غنی سازی را متوقف کند، اروپا آماده است تعهد دهد که سوخت نیروگاه‌های هسته ای ایران را تا 50 سال تامین خواهد کرد و حاضر است در زمینه گسترش ساخت نیروگاه‌های اتمی نیز همکاری کند. امروز هم اروپایی‌ها همچنان این پیشنهاد را مطرح می‌کنند.

ما تا به امروز هیچ وقت با اروپایی ها در خصوص غنی سازی اورانیوم به توافق و تفاهم نرسیده ایم بنابراین اگر کسی بگوید اروپاییها زیر تعهدشان در بیانیه تهران زده اند حرف درستی نیست.

خبرنگار: بله ولی سه کشور اروپایی در نهایت قبول کردند که در مقابل تعلیق غنی سازی و نه توقف آن برای بسته شدن پرونده ایران تلاش کنند و روند ارسال تکنولوژی به ایران را تسهیل نمایند و حالا دوباره بحث توقف را پیش کشیده اند.

موسویان: نه ببینید! در قالب بیانیه تهران آنها متعهد شدند مسائل ایران داخل آژانس حل و فصل شود و در خصوص غنی سازی گفتگوی درازمدتی را پیشنهاد کردند که در قالب آن به تفاهم مشترک برسیم. اروپایی ها به ویژه در اجلاس نوامبر شورای حکام که فضای بین المللی به شدت علیه ایران آلوده بود، طبق تعهدشان در کنار روسیه و غیرمتعهدها تاثیر بسزایی در انزوای آمریکا داشتند و توانستند مساله ارجاع ایران به شورای امنیت را در نطفه خفه کنند.

بنابراین اگر بخواهیم اروپاییها را سرزنش کنیم باید منصف باشد و با تصورات نادرست نمی توان آنها را محکوم کرد.

ما از همکاری اروپاییها و از پیش نویسی که تهیه کردند راضی نیستیم ولی اینکه آنها را متهم کنیم به این که تعهداتشان را در قالب بیانیه تهران زیر پا گذاشتند کار درستی نیست.

خبرنگار: همانطور که شما گفتید با توجه به توافق فوریه در بروکسل که اروپا در قبال همکاریهای ایران متعهد شده است تلاش کند پرونده ایران در اجلاس ژوئن بسته شود در حالی که علی رغم همه همکاریها، کشورهای اروپایی بهانه هایی از قبل ناکافی بودن همکاریها، باقی ماندن ابهامات، دیر ارائه شدن اظهارنامه و تاخیر و اختلال در بازرسی ها در ماه مارس را مطرح می کنند و به نظر می رسد سعی دارند با هدف باز ماندن پرونده ایران برای دستیابی به اهدافشان از زیر تعهداتشان شانه خالی کنند. اینطور نیست؟

موسویان: درست است این از موارد اختلاف نظر ما با اروپاست.

خبرنگار: ما در زمان قانونی اظهار نامه به آژانس داریم آیا با اروپا قبلا توافق کرده بودیم که زودتر بدهیم یا آیا تاخیر در انجام بازرسی ها در تعطیلات نوروز اختلال جدی در بازرسی ها ایجاد کرد؟
موسویان: مدت تاخیر فقط 3 هفته بود اما آژانس ادعا می کند، این سه هفته بسیار مهم بوده است چرا که اگر بازرسی طی آن مدت صورت می گرفت جواب آزمایشات بررسی نمونه های برداشته شده تا نشست ژوئن آماده می شد.

خبرنگار: ایران چه جوابی برای این تاخیر دارد. آیا با علم به اینکه نتیجه نمونه برداریها تا ژوئن آماده نمی شود از ورود بازرسان ممانعت کرد؟

موسویان: واقعیت این بود آنها می خواستند از مراکز خصوصی بازدید کنند و ما نمی توانستیم در تعطیلات عید کارگاه های خصوصی را موظف کنیم که فعال باشند. این واقعا مشکل بود. در خصوص آماده نشدن نتیجه بازرسیها این حرفی درستی است که نتایج آزمایشها به چند ماه زمان نیاز دارد و ما هم این را قبول داریم اما معتقدیم ما هیچ محدودیت زمانی برای استمرار بازرسی ها و نمونه برداریها ایجاد نکردیم بلکه با گارد باز عمل کردیم تا کلیه ابهامات آژانس برطرف شود، حتی اگر یک یا دو سال دیگر زمان نیاز باشد. زیرا مطمئنیم اگر 100 سال دیگر آژانس در ایران بررسی های فنی را دنبال کند به هیچ عنوان به این نتیجه که ایران از دایره صلح آمیز فعالیتها هسته ای خارج شده نخواهد رسید. درعین حال معتقدیم که خواسته های قطعنامه های سپتامبر و نوامبر و مارس توسط ایران انجام شده است. ایران پروتکل را موقتا به اجرا در آورد، غنی سازی را داوطلبانه تعلیق کرد و اظهارنامه اش را طبق پروتکل یکماه قبل از موعد قانونی به آژانس تحویل داد. بنابراین دلیلی برای استمرار موضوع در دستور کار شورای حکام وجود ندارد و ابهامات فنی هر چه که باشد در قالب آژانس و دبیرخانه مثل بقیه کشورها می تواند دنبال شود. این، منطق ما در جدل سیاسی با اروپا و آژانس است.
خبرنگار: اما متن قطعنامه سه کشور اروپایی و بندهای مورد اعتراض ما چه شد؟

موسویان: دراین باره باید اول توضیح بدهم که پرونده هسته ای ایران دو فصل داشت. يك فصل با قطعنامه سپتامبر 2003 باز شد و موجی از سوء ظن و نگرانی بین المللی علیه ایران و خطر ارجاع ایران به شورای امنیت ملی شکل گرفت این فصل را با تدابیر سیاسی در قالب شورای عالی امنیت ملی و با تائید مقام معظم رهبری بستیم و امروز آمریکا هم اگر بخواهد این موضوع را دوباره مطرح کند در انزوای صد درصد قرار خواهد گرفت. این دستاورد بزرگی برای نظام جمهوری اسلامی ایران است و میتوان گفت وظیفه اصلی شورای عالی امنیت ملی هم که رفع تهدید از کشور است به خوبی انجام شد.

اما فصل دوم که مشتمل بر ابهامات فنی و تکنیکی است هنوز باز است. خوشبختانه با سیاستها و تعاملی سازنده ایران با آژانس بین المللی انرژی اتمی دامنه این ابهامات همانطور که گفته شد به

حداقل ممکن رسیده است و به نظر من از نظر کارشناسی پرونده فنی ایران ظرف چند ماه آینده به طور طبیعی بسته خواهد شد و آژانس، آمریکا و اروپا هم این را می دانند.

اما مسائل جزئی فنی باقیمانده علی رغم اینکه می تواند از طرح در شورای حکام خارج شود اما مورد سوءاستفاده اروپا و آمریکا قرار می گیرد. سه کشور اروپایی سعی دارند با گروگان گرفتن مسائل جزئی فنی باقیمانده زمینه چانه زنی بر سر وضعیت در غنی سازی در ایران را فراهم کنند. بندهای قطعنامه مهم نیست ما با کلیت آن مخالفیم بنابراین چالش جدید ایران حتما بحث غنی سازی خواهد بود نه چند مساله جزئی فنی باقیمانده .

البته برای روشن شدن افکار عمومی داخل کشور و رفع سوء تفاهم ها باید بگویم که خواست اروپاییها این است که ایران در قبال توقف غنی سازی از همکاری کامل اروپا در کلیه زمینه های صلح آمیز هسته ای بهره مند شود. یعنی اروپا نمی گوید که شما فعالیت هسته ای نداشته باشید . در حالی که آمریکا و اسرائیل خواستار عدم بهره مندی ایران از تکنولوژی هسته ای هستند.

خبرنگار: بر فرض قبول شرط اروپا توسط ایران، کشورهای اروپایی تحت تاثیر آمریکا تعهداتشان را به فراموشی نخواهند سپرد؟ آیا خوست آمریکا را نادیده می گیرند؟
موسویان: اروپا عمده نگرانشان از غنی سازی است و نگرانند که ایران با دستیابی به این تکنولوژی هر لحظه که اراده کند بتواند به بمب اتمی دست یابد. آنها می گویند چون غنی سازی توجیه اقتصادی ندارد سوخت را بخرد مثل اکثر کشورهای جهان که تکنولوژی غنی سازی را ندارند و سوخت نیروگاههایشان را می خرید.

خبرنگار: ظاهراً 12 کشور قابلیت غنی سازی دارند، درست است؟
موسویان: نه تا حدود 40 کشور هم گفته شده . ولی معلوم نیست که واقعا درست باشد، اما به هر حال اکثر کشورهای دنیا سوخت هسته ای مورد نیاز خود را وارد می کنند و این یک واقعیت است. اما ما یک بحث اصولی داریم و آن این است که NPT حقوق و محدودیتهای متقابلی را برای کشورها از جمله ایران قائل شده است. ما محدودیتهای را برای بهره مندی کامل از حقوق پذیرفته ایم و غنی سازی هم حق مشروع ایران و کلیه کشورهای عضو است.

اگر از کشورها خواسته شود که از این حق محروم شوند، در حقیقت پیمان NPT نقض شده است و ما این تبعیض را به هیچ عنوان نمی پذیریم.
ما غنی سازی را بخشی از توان تکنولوژیک ایران می دانیم و به هیچ وجه حاضر نیستیم از آن چشم پوشی کنیم، یا حتی بر سر آن چانه زنی کنیم.

در یک کلام معاهده NPT را پذیرفته ایم و در چارچوب آن تا 3/5 درصد می توانیم اورانیوم را غنی کنیم و حتما بازهم دوباره تا سقف 3/5 درصد غنی سازی خواهیم کرد و در مقابل هیچ محدودیتی هم برای این فعالیتها نمی پذیریم .

خبرنگار: طبق معاهده NPT کشورهای اروپایی به عنوان کشورهای برخوردار موظفند که تکنولوژی هسته ای را در اختیار ایران قرار دهند بدون هیچ گونه پیش شرطی ، درست است ؟
موسویان: کاملاً درست است ، اما برای اینکه حرف غیرکارشناسی نزده باشم باید تاکید کنم که ابتدا آژانس بین المللی انرژی اتمی باید صلح آمیز بودن فعالیتهای هسته ای یک کشور را تایید کند تا سپس بقیه کشورها بتوانند همکاری صلح آمیز با آن کشور داشته باشند . در عین حال طبق NPT کشورهای برخوردار اجباری برای این کار ندارند و تنها به همکاری تشویق شده اند.

ما در حال حاضر تلاش می کنیم تا آژانس هرچه زودتر اعلام کند فعالیتهای هسته ای جمهوری اسلامی ایران صلح آمیز است و تنها از آن زمان به بعد است که می توان اروپا را بازخواست کرد که حالا که آژانس صلح آمیز بودن فعالیتهایمان را تایید کرده است چرا شما به تعهدات طبق توافق اکتبر تهران عمل نمی کنید.

اما توجه داشته باشید، آژانس هنوز صلح آمیز بودن کامل فعالیتهای هسته ای ایران را اعلام نکرده است ، اروپا با این توجیه که تنها چیزی که می تواند زمینه غیرصلح آمیز بودن فعالیتهای هسته ای را فراهم کند غنی سازی اورانیوم است می گوید شما این فعالیت را متوقف کنید تا ما و آژانس با تایید صلح آمیز بودن فعالیتهای هسته ای شما از همین حالا همکاری های گسترده مان را برای انتقال سایر انواع تکنولوژی هسته ای به ایران آغاز کنیم .

خبرنگار: به تازگی گروه G8 درخصوص فعالیتهای هسته ای ایران اعلام نظر کرده اند پاسخ ایران به این نظرات چیست؟

موسویان: گروه G8 از ایران دعوت کرده است که به تعهداتش در قبال پادمان و پروتکل پایبند باشد و این در حالیست که ما قبلاً به این درخواست پاسخ مثبت داده ایم و پاسخ ما همچنان مثبت خواهد بود اما در مقابل این درخواست که ایران به غنی سازی ادامه ندهد و یا اینکه آن را متوقف کند کاملاً مغایر با درخواست اول است چرا که NPT حق همه کشورها را برای غنی سازی به رسمیت می شناسد.

این تناقص در رفتار گروه جی هشت، وضعیتي است، که از زمان پیروزي انقلاب تاکنون همواره از سوي غرب در مورد ایران مصداق داشته است چرا که همواره از يك سو ما را دعوت مي کند به پیروي از معاهدات بين الملل و از طرف ديگر حقوق مشروع و شناخته شده ، بين المللي در قالب همان معاهده را براي ما به رسمیت نمي شناسند.

ایران از خواست ديگر هشت کشور صنعتي مبنی بر دعوت به مبارزه با سلاح کشتار جمعي استقبال میکند و ما همانطور که به اروپا گفتیم آماده همکاری براي عاري سازي خاورميانه از سلاحهاي کشتارجمعي هستیم.

خبرنگار: آنچه بعد از مطرح شدن پرونده هسته اي ایران در شوراي حکام بسیار جلب توجه مي کرد اظهارنظرهاي کارشناسي ، مسوولان حکومتي ، نمايندگان مجلس و رسانه هاي خبري داخلي در این خصوص بود . تاثیر این گونه مباحث و اظهارنظرها را در روند پرونده هسته اي ایران تاکنون چطور ارزیابي مي کنید .

موسویان : من معتقدم در هر حال به هیچ عنوان نباید موضوع هسته اي ایران سبب درگیرهاي داخلي یا جریانات داخلي کشور شود. مساله هسته اي ما مساله داخلي نیست . غرب فعلا در مخالفت با غني سازي در ایران یکپارچه شده است. ما باید این را تشخیص دهیم و بابت این مساله در داخل کشور به هم اتهام نزنیم. استمرار غني سازي ایران يك چالش جديد بين ما و غرب و بين ما و آژانس خواهد بود و این چیزی است که ایران باید بطور جدي بررسی کند و در موردش تصمیم بگیرد.

خبرنگار: سوالي که در داخل کشور مطرح مي شود این است که اگر ما در کنار صرف انرژی براي به توافق رسیدن با اروپا بیشتر انرژیمان را صرف ریزني با غیرمتعهدها ، روسیه و چین مي کردیم مي توانستیم پشتوانه قویتری براي خود در شوراي حکام داشته باشیم؟
موسویان: ما در همان سطح و کیفیتی که با اروپا کار کردیم با همان جدیت هم با روسیه و غیرمتعهدها کار کردیم. همین طور با ژاپن و استرالیا که گاهی با آمریکا همراهي نشان مي دادند. ماهیچ عضوي از شوراي حکام را از قلم نینداختیم اما چون با آمریکا رابطه نداریم و امکان طرح دیدگاههایمان با این کشور بطور مستقیم وجود ندارد، مذاکرات ما با اروپا سبب مي شود که آمریکا به عنوان عضو تاثیرگذار در شوراي حکام درک بهتری از واقعيتها داشته باشد.

خبرنگار: در نهایت اگر این ریزنیا نتیجه ندهد و سه کشور اروپايي بدون اعمال تغییر در قطعنامه پیشنهاديشان بتواند آن را به تصویب برساند و به گفته شما بتوانند مسائل فني و جزئي باقیمانده را براي چانه زني بر سر غني سازي به گروگان بگیرند، نظر شما در خصوص تغییر رویه ایران چیست؟

به هر حال ما منتظرنهایی شدن قطعنامه مي مانیم. اگر به همین شکل تصویب شود ما معتقدیم که اروپاییها به تعهدشان در ماه فوریه در بروکسل عمل نکردند و مطمئنا این مساله تاثیر منفي بر استمرار روند گفتگوهاي ایران و اروپا در مباحث هسته اي خواهد داشت.

خبرنگار : با آژانس چطور؟
موسویان : ما با آژانس در چارچوب پادمان و پروتکل همکاریهایمان را ادامه خواهیم داد اما هیچ تعهدي را فراتر از پادمان و پروتکل نخواهیم پذیرفت.

خبرنگار: اگر مجلس تصمیم دیگری در مورد پروتکل بگیرد چه؟
موسویان : مجلس عالیترین مرجع تصمیم گیری کشور است و ما همه موظف به اطاعتیم.

خبرنگار : سپاسگزارم .

متن کامل پیشنهاد رسمي هیات آمریکا براي تغییرات تازه در مقررات آژانس بين المللي انرژی اتمی
دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004

پیشنهاد آمریکا به شوراي حکام با عنوان پیشنهادي براي تحکیم موقعیت آژانس بين المللي انرژی اتمی يکي از هشت دستور کار این نشست است .

به گزارش خبرنگار اعزامي خبرگزاری مهر به وین، متن کامل این پیشنهاد که از سوي نماینده آمریکارسمی در آژانس به این سازمان ارائه شده است به قرار زیر است :
بوش در ماه فوریه هفت گام جدید براي کمک به مبارزه با توسعه و گسترش سلاح هاي کشتار جمعي پیشنهاد کرد که سه گام آن مستقیما به تحکیم موقعیت آژانس (IACA) در فعالیت هایش بر ضد گسترش سلاح هاي اتمی مربوط مي شود.

اولین پیشنهاد براي تحکیم موقعیت آژانس بين المللي انرژی اتمی ، تشویق کشورها به امضاي پروتکل الحاقی و استفاده از این پروتکل براي تهیه تجهیزات هسته اي ومرتبط تا سال 2005 بود . علاوه براین ، دو پیشنهاد ديگر نیز ارایه داد که مستقیما به آژانس مرتبط مي شد: اول اینکه شوراي حکام آژانس باید

کمیته ویژه ای را درباره پادمان پدید آورد تا سازماندهی توانایی کنترل و اجرای تعهدات عدم گسترش سلاح های اتمی را توسعه دهد.

دوم اینکه هیچ يك از کشورهایی که در حال بررسی شدن هستند نباید در شورای حکام یا این کمیته ویژه عضو باشند.

آمریکا در متن ارائه شده به آژانس بین المللی انرژی اتمی اعلام کرده است که علاقه مند است که نظرات غیر رسمی ویژه ای را برای اجرای این پیشنهاد ارایه کند:

الف - کمیته ویژه پادمان ها

کمیته های کنونی آژانس برای بودجه و برنامه همکاریهای فنی است. اما منطقی است که يك کمیته نیز در ارتباط با پادمان ها تشکیل شود. اولین هدف این کمیته جدید و ویژه درباره پادمان ها ، در بر گرفتن توانایی ها و اختیارات برای تشخیص ، بررسی و جلوگیری از گسترش سلاح های هسته ای است. ایجاد این کمیته نیاز به تغییر قوانین آژانس بین المللی انرژی اتمی ندارد .

کمیته پیشنهادی آمریکا نه نیاز به دبیرخانه برای مدیریت روز به روز عملکرد بخش پادمان ها دارد و نه بدنه ای اجرایی را در شورای حکام طلب می کند.

علاوه براین، کمیته پادمانها مرکز سیاست گذاری نخواهد بود ، ضمناً کار گروه مشاور درباره اجرای پادمان ها (SAGSI) را دو برابر نخواهد کرد و جایگزین آن نخواهد شد.

این کمیته ویژه ، درباره صادرات تجهیزات و تکنولوژی هسته ای و مسائل مربوط تصمیم گیری یا سیاست گذاری نخواهد کرد، اما درباره این موضوعات به شورای حکام گزارش خواهد داد. کار کمیته شورا می توانند طولانی یا کوتاه مدت باشد. ما درآماده ایم که درباره زمان کار کمیته از ایده های شما بهره ببریم .

ب - بندهای پیشنهادی برای دستور کار کمیته ویژه

کمیته باید :

1- تدابیری را برای رویارویی با تهدیدهای موجود از سوی مراجع غیر دولتی ، به ویژه عملکرد شبکه های مثل شبکه عبدالقادرخان بیاندیشد.

در این راستا باید ارزیابی کند که روش ها و تکنولوژی پادمان کنونی چطور می تواند برای رویارویی با تهدیدهایی ناشی از فعالان غیر دولتی گسترش پیدا کند. در این راه از برنامه های پنهان ایران و لیبی و شبکه های مخفیانه باید درس گرفت.

تدابیر مناسب را برای برخورد منبع و همچنین دریافت کننده تجهیزات و تکنولوژی از بازار سیاه بررسی کند .

اختیارات قانونی مربوط به پادمان ها و استفاده از آنها برای تاثیرگذاری بیشتر و تغییرات و اصلاحات لازم را ارزیابی نماید .

2- بررسی کند که آیا با وجود چالش هایی که با توسعه های اخیر صورت گرفته است ، لازم است توانایی و اختیارات آژانس توسعه یابد.

بر این اساس مقررات اساسنامه آژانس، توافقنامه های جامع پادمان ها و پروتکل الحاقی را بازبینی کند تا تعیین شود آیا آژانس تمام اختیارات خود برای بررسی مواد هسته ای یا فعالیت های ذکر نشده هسته ای را مورد استفاده قرار داده است یا نه.

تصمیم شورای حکام در سال 1992 را مبنی بر اختیار آژانس برای بررسی ویژه تحت پادمان ها با توجه به مکان های ذکر نشده و اینکه این اتفاق فقط در شرایط خاص روی دهد را دوباره بررسی کند .

بازبینی کند که آیا فعالیت ها و آیتم های اضافی تکنولوژی تحت پروتکل الحاقی باید گزارش شود یا نه.

استفاده وسیع تر از بازرسی های ویژه را در کشورهایی که پروتکل الحاقی را امضا نکرده اند بازبینی کند .

کنترل و گزارش بیشتری را در مورد مواد خاصی همچون کیک زرد در نظر بگیرد.

3- نقش آژانس را در برابر سازمانهای دیگر بازبینی کند ، برای مثال :

به منظور به دست آوردن اطلاعات درباره صادرات از کشورهای NSG منافی را برای آژانس در نظر بگیرد.

استفاده از صندوق امنیت هسته ای آژانس را برای حمایت کشورها در توسعه کنترل صادرات در نظر بگیرد .

منافی همچون شفافیت فزاینده را برای استفاده از تخصص گروهی تکنولوژیست در رویارویی با مسائلی مثل چرخه سوخت هسته ای در نظر بگیرد .

به آژانس در مورد مسایل مربوط به تکنولوژی سانتریفیوژ و شناسایی برنامه های مخفی می تواند مشاوره دهد .

4- هماهنگ کردن اهداف تمام مناطق برای تسریع پذیرش پروتکل الحاقی.

5- کشف دیگر نظریات برای دستیابی به بررسیها و تحلیل های بیشتر.

6- مطالعه تدابیری که آژانس و اعضای آن باید برای تقویت روند بازبینی پروژه های همکاری فنی به کار بگیرند تا اطمینان یابند که چنین پروژه هایی به استفاده صلح آمیز از تکنولوژی هسته ای منجر شود و همچنین اجرای تعهدات پادمان ، برای مثال :

تدابیری را بیاندیشد که بخش های همکاری فنی بتوانند با کمک آنها از تخصص کارشناسان پادمان آژانس برای ارزیابی تجهیزات و تکنولوژی بدست آمده تحت برنامه TC استفاده کنند. شرایط جامعی برای مقررات همکاری فنی مثل بررسی های حمل و نقل ، بررسی های مبدا و مقصد ، مخاطبان و غیره در نظر بگیرند .

ج- عضویت در شورای حکام و کمیته ویژه

معمولا کم پیش می آید که کشوری موضوع تصمیم گیری شورای حکام شود و از این کشور خواسته شود که اجرای پادمان ها را تغییر دهد. ما معتقدیم که چنین کشورهایی نباید در شورای حکام یا کمیته ویژه پادمان ها باشند . همگرایی آژانس به این اصل ساده بستگی دارد . آنهایی که قوانین را شکستند ، نباید برای الزام کردن قانون ها مورد اعتماد واقع شوند.

به زبان ساده ، ما پیشنهاد می کنیم که کشورها بر یک اصل توافق کنند که اگر زمانی درآینده ، به دلیل نقض پادمان ها ، مورد بررسی قرار گرفتند و در همین حال عضو شورای حکام یا کمیته ویژه هم بودند ، عضویت خود را در شورا یا کمیته تعلیق نمایند. (البته این بند حق چنین کشورهایی را برای صحبت و دفاع از خود در طول نشستهای شورا انکار نمی کند).

ما معتقدیم که این سیاست نباید برای کشورهایی که از لحاظ فنی دچار عدم اطاعت هستند ، بکار گرفته شود . برای مثال ، کشور هایی که در لازم الاجرا کردن توافق نامه های پادمان در یکدوره 18 ماهه که در بند 3 ان . پی . تی مشخص شده ، یا در رعایت ضرب الاجل های آرایه اطلاعات تحت توافقنامه پادمان ضعف دارند .

ما علاقه مندیم همه گروههای منطقه ای را نه فقط برای سرویس در شورای حکام و کمیته ویژه تشویق کنیم ، بلکه از همه می خواهیم که کشورهایی را که چنین سرویسی را نمی پذیرند ، در شورای حکام قبول ننمایند.

رویدادهای عراق ، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

اخبار عراق از رادیو فردا- دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004
چشم انداز محاکمه چهار سرباز بریتانیایی به اتهام بدرقتاری با زندانیان عراقی
فاطمه امان

بریتانیا چهار تن از سربازان مامور در عراق را به اتهام بدرقتاری با زندانیان عراقی به دادگاه نظامی می برد. دادستان کل بریتانیا روز دوشنبه در اعلامیه ای، خبر تشکیل دادگاه نظامی برای سربازان آن کشور را منتشر کرد. نام متهمان نظامی اعلام نشده است.

آخرین تحولات عراق در روز دوشنبه

13 تن در انفجار بمب در بغداد کشته شدند. پنج تن از قربانیان را خارجیان تشکیل می دهند: سه تن از کارکنان جنرال الکتریک و دو مقاطعه کار امنیتی. پنج کرد عراقی که در استخدام ارتش تازه تاسیس عراق بودند، در انفجار خودروی شان کشته شدند و جسد های آنان در آتش ناشی از انفجار سوخت. دوش شهروند ترکیه نیز در عراق ربوده شدند. این دو تن روز دوشنبه در عراق ربوده شدند و از سرنوشت آنان خبری در دست نیست. هشت شهروند ترک که پیشتر توسط آدمربایان در عراق ربوده شده بودند، در چند روز گذشته آزاد شدند. بریتانیا چهار تن از سربازان مامور در عراق را به اتهام بدرفتاری با زندانیان عراقی در دادگاه محاکمه می کند.

پنج خارجی در میان کشته شدگان انفجار صبح امروز در بغداد

فریدون زرنگار

نخست وزیر دولت انتقالی عراق گفت که پنج خارجی شاغل در بخش انرژی، جزو کشته شدگان انفجار صبح امروز یک بمب در مرکز بغداد بودند. وی افزود که سه خارجی دیگر نیز به شدت زخمی شدند. یک مسئول دیگر عراقی خبر داد که قربانیان خارجی اتباع فرانسه بودند. انفجار بمب کارگذاری شده در یک خودرو، به مرگ دست کم هفت تن انجامید. پس از وقوع انفجار، عده ای عراقی به دور خودروهای منهدم شده جمع شدند و ضمن سردادن شعارهای ضد آمریکایی، با چوب بر روی خودروها کوفتند.

چشم انداز آزادی هزار و 500 زندانی عراقی توسط نیروهای ائتلاف

پیمان پژمان

نیروهای ائتلاف گفتند که تا زمان انتقال قدرت به عراقیان، هزار و 500 زندانی دیگر در سراسر عراق را آزاد خواهند کرد. طبق کنوانسیون های ژنو، این زندانیان پس از آزادی باید به دولت عراق تحویل داده شوند. مقامات آمریکایی گفتند که تا اوایل ماه میلادی آینده بین چهار هزار تا پنج هزار زندانی در دست سربازان ائتلاف باقی خواهند ماند.

مذاکره در مورد انتقال حاکمیت عراق در نشست امروز سازمان کنفرانس اسلامی

فریدون زرنگار، بر اساس گزارش خبرگزاری فرانسه

نشست وزیران امور خارجه و دیپلمات های ارشد از 57 کشور عضو سازمان کنفرانس اسلامی، امروز در استانبول ترکیه با سخنان احمد نجات سزر، رئیس جمهوری این کشور، آغاز به کار کرد. رئیس جمهوری ترکیه گفت که بدون حل بحران فلسطینیان و اسرائیل، طرح آمریکا برای خاورمیانه محکوم به شکست است. قرار است امروز در این نشست، موضوع انتقال قدرت در عراق کانون مذاکرات باشد. پیش بینی می شود که گفتگو درباره بحران بین فلسطینیان و اسرائیل و آینده بخش ترک نشین قبرس نیز از دیگر موضوعات این کنفرانس سه روزه باشد.

رئیس جمهوری عراق: دولت انتقالی برای آرام ساختن اوضاع در عراق به هر تلاشی که لازم باشد

دست خواهد زد

ژان خاکزاد

غازی یاور رئیس جمهوری عراق گفت همزمان با تدارک انتقال قدرت به مردم عراق در سی ام ژوئن، این کشور دوران هولناکی را می گذراند. وی با اشاره به ترور دو تن از مسئولان دولت انتقالی و انفجارهای اخیر در بغداد گفت: دولت انتقالی برای آرام ساختن اوضاع در عراق به هر تلاشی که لازم باشد دست خواهد زد.

پیش بینی تشدید حمله های تروریستی به مسئولان عراقی در آستانه انتقال حاکمیت

نیما تمدن

کولین پاول، وزیر امور خارجه آمریکا و کاندالیزا رایس مشاور امنیت ملی این کشور پیش بینی کردند حمله به مسئولان دولت انتقالی عراق در آستانه انتقال حکومت در بغداد ادامه یابد. در دو روز گذشته دو مسئول بلند پایه دولت انتقالی عراق در بغداد ترور شدند. آقای پاول در مصاحبه ای تلویزیونی محافظت از همه مسئولان دولت انتقالی عراق را امری مشکل نامید اما در عین حال گفت ما از آنچه در توان داریم با کمک نیروهای نظامی خود و نیروهای امنیتی عراق برای شکست جنایتکاران در این کشور بهره خواهیم گرفت. خانم رایس نیز سوء قصدها و بمب گذاریهای روزهای اخیر در عراق را لرزان ساختن موقعیت و اراده دولت انتقالی عراق توصیف کرد.

سخنگوی مقتدی صدر در شهر کربلا بازداشت شد

دوشنبه 25 خرداد 1383 - 14 ژوئن 2004

نیروهای اشغالگر آمریکایی امروز دوشنبه احمد الحسینی سخنگو و رئیس شوراهای محلی را در شهر کربلا (در جنوب عراق) دستگیر کردند.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از خبرگزاری رویترز، بازداشت الحسینی به دنبال حمله امروز نیروهای

اشغالگر آمریکایی به منزلش در شهر کربلا صورت گرفت.

بنابراین گزارش، نیروهای آمریکایی پس از بازرسی منزل سخنگوی صدر، اقدام به دستگیری وی کردند. این درحالی است که مقتدی صدر با نیروهای ائتلاف برسرخروج نیروهای آمریکایی از شهرهای مقدس کربلا و نجف به توافق رسیده بود.

این اقدامات در شرایطی صورت می‌گیرد که قیس الخزعلی یکی دیگر از سخنگویان مقتدی صدر روحانی جوان عراقی روز گذشته اعلام کرده بود که صدر و طرفدارانش قصد دارند با تشکیل حزب سیاسی در انتخابات آینده عراق شرکت کنند.

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

روزنامه های تهران: دوشنبه 25 خرداد

بی بی سی - دوشنبه 25 خرداد 1383 - 14 ژوئن 2004

روزنامه های دوشنبه تهران همزمان با برپایی اجلاس هیات ریسه آژانس بین المللی انرژی اتمی، گزارش های اصلی خود را به گمانه زنی درباره این اجلاس اختصاص داده و راه های مختلفی را برای روبرو شدن ایران با تصمیم این اجلاس پیشنهاد کرده اند.

جمهوری اسلامی و کیهان دو روزنامه صبح و عصر در ادامه روند گذشته خود بر خروج ایران از پیمان ان. پی. تی و نادیده گرفتن تعهدات با سه کشور اروپائی در اجلاس تهران اصرار کرده اند. **کیهان** در عنوان بزرگ صفحه اول خود، کار را تمام دیده و خبر داده که " ایران در یک قدمی قطع همکاری با آژانس " است. مستند **کیهان** گفته های چند نماینده محافظه کار مجلس است که گفته اند برای رد پیمان الحاقی آماده اند.

شرق با اشاره به قطعنامه ای که احتمال داده می شود به تصویب اعضای هیات ریسه آژانس برسد نوشته این نخستین بار است که اروپایی ها از کلمه توقف و خاتمه در توصیه برای عملیات غنی سازی و ساخت آب سنگین استفاده می کنند که این موضوع با واکنش ایران مواجه شده است. گفتنی است که مقامات ایران از قبل اعلام کرده اند که فعالیت های این تاسیسات در چارچوب معاهده پادمان آژانس است. طبق مقررات آژانس، دلیلی برای توقف فعالیت آنها وجود ندارد.

کیهان در سرمقاله خود بار دیگر استدلال هایی در مورد لزوم خروج از پیمان ان. پی. تی را مطرح کرده و با اشاره به تحولات تازه در روابط ایران و آژانس بین المللی نوشته مسئولان سیاست خارجی برای «لابی» و جلب حمایت جانبی در چالش هسته ای ایران به سراغ سه کشور اروپایی رفتند ولی اکنون با مشاهده خیانت این سه کشور اروپایی آیا وقت آن نرسیده که تغییر گرایش بدهیم و از کشورهای نظیر چین و روسیه و سران عدم تعهد بهره گیری کنیم.

به نظر حسین شریعتمداری نماینده ولی فقیه در موسسه **کیهان** باید نمایندگان اصولگرای مجلس پروتکل الحاقی را تصویب نکنند و تا آن زمان ایران اعلام دارد که توافق های سعدآباد با وزیران خارجه بریتانیا، فرانسه و آلمان را لغو می کند و به آن ها پای بند نمی ماند.

روزنامه **جمهوری اسلامی** در سرمقاله خود نوشته تجربه تلخ یک ساله اخیر پایان سراب اروپا را نشان داد و ثابت کرد که اتحادیه اروپا هر تفاهمی با ما را به وسیله ای برای معامله با آمریکا تبدیل خواهد کرد و می بینیم کرده است.

سرمقاله **جمهوری اسلامی** تاکید کرده که پایان سراب اروپا بایستی نقطه آغاز دیپلماسی فعال، روشن و مبتنی بر اصول ما باشد که دیگر با طناب پوسیده اروپائی ها به درون چاه نرویم، چون دقیقا همین سرنوشت انرژی اتمی عینا تکرار خواهد شد.

همشهری نوشته اگر چه ایران از فضای حاکم بر سومین اجلاس هیات ریسه آژانس بین المللی انرژی اتمی راضی نیست اما از سوی دیگر آنچه مشخص است آمریکا این بار نیز قادر نخواهد بود پرونده ایران را به شورای امنیت سازمان ملل ارجاع کند.

پیروز مجتهدزاده استاد دانشگاه به نوشته **همشهری** گفته است آمریکایی ها که تاکنون نتوانسته اند هیچ سند و مدرکی برای ادعاهای خود پیدا کنند سعی دارند که ایران را به واکنش های احساساتی وادارند.

اعتماد در گزارش اصلی خود نوشته اظهارات امروز محمد البرادعی نقش مهمی در سیر رسیدگی به پرونده ایران خواهد داشت و اگر او همچون گذشته از یک موضع مبهم و دوگانه صحبت کند، سرنوشت سختی در انتظار پرونده هسته ای ایران خواهد بود.

کارشناسان به نوشته **اعتماد** معتقدند که قطعنامه پیشنهادی سه کشور آلمان، انگلیس و فرانسه به حد کافی شدیدالحن است و اگر البرادعی نیز در سخنرانی خود، اقدامات و همکاری های ایران را نادیده بگیرد، بسیاری از کشورهای بی طرف این شورا به رای دادن علیه پرونده هسته ای تهران ترغیب خواهند شد.

دنیای اقتصاد در سرمقاله خود نوشته دیپلماسی ایران اکنون با شرایط سرنوشت سازی مواجه است و پرونده هسته ای ایران در حالی روی میز ۲۵ کشور عضو آژانس قرار دارد، که هرگونه تصمیم گیری در این باره فارغ از تبعات سیاسی، روانی و حیثیتی آن بر اقتصاد و تکنولوژی ایران نیز تاثیر خواهد گذاشت.

وقایع اتفاقیه واکنش مهدی کروبی را به ادعای آیت الله مشکینی درباره به امضا رسیدن فهرست نمایندگان مجلس هفتم توسط امام زمان، در صدر اخبار خود آورده و از زبان وی نوشته تناسبی ندارد که انتخاب مردم را به مسائل مقدس و آسمانی نسبت دهیم.

رییس سابق مجلس به نوشته **وقایع اتفاقیه** گفته است عجیب است که در یک دوره، انتخاب مردم را ناشی از غفلت می دانند و در یک دوره دیگر تا این حد آن را مقدس جلوه می دهند. چرا صحبت هایی مطرح می شود که ممکن است چند وقت بعد ناچار به اصلاح آن شوند.

شرق خبر داده که دفتر آیت الله مشکینی به اصلاح گفته های وی در نماز جمعه قم پرداخته و در تفسیر سخنان وی اعلام کرده است که او با حسن ظنی که به انتخاب شدگان مجلس هفتم دارد آرزو کرده است که انتصاب آنها مورد رضایت آن حضرت قرار گرفته باشد.

به نوشته **آفتاب یزد** موسوی تبریزی عضو مجلس خبرگان از آیت الله مشکینی پرسیده این چه تهمتی است که به امام زمان زده می شود که موجب دلزدگی مردم از مذهب می شود.

رسالت خبر داده که خوش بین نماینده بافت گفته است حالا که امام زمان ما را مورد تأیید قرار داده اند، امیدوارم نمایندگان هفتم در جهتی گام بردارند که شرمنده امام زمان نباشند.

در حالی که مجلس هفتم این هفته باید رسیدگی به کار اعتبارنامه نمایندگان را پایان دهد **شرق** خبر داده که مقدار نجف نژاد نماینده مستعفی بابلسر و فریدونکنار هم در کنار نمایندگان نشسته است و در انتظار تصویب اعتبار نامه خود به سر می برد.

مقداد نجف نژاد نامزد محافظه کاران، بعد از آن که شورای نگهبان با ابطال چندین صندوق نامزد انتخاب شده را کنار گذاشت و او را نماینده بابلسر و فریدونکنار خواند، در پاسخ به اغتشاشات دو روزه آن شهر اعلام داشت که از نمایندگی انصراف داده است.

شرق نوشته نجف نژاد، کماکان در مجلس تردد دارد، و گفته می شود تلاش هایی برای در دستور کار قرار گرفتن اعتبارنامه وی در حال انجام است حتی رئیس مجلس نیز درباره وضعیت وی پاسخ روشنی نداشت و گفت ایشان را به عنوان کارشناس قبول کنید.

کوناگون

تهران بر روی سه گسل واقع شده ، احتمال وقوع زلزله همیشه وجود دارد
دوشنبه 25 خرداد 1383- 14 ژوئن 2004

وقوع زلزله 6/3 دهم ریشتری بم در پنجم دی ماه سال گذشته هشدار می بود برای مدیران و مسئولان کشور که به تکاپو بیفتند و تدبیری برای مقابله با خسارات ناشی از ویرانگری زلزله بیندیشند. صحبت ها و بحث های زیادی مطرح گردید و در بین این گفتگو ها مدام به راهکارها و برنامه های ایمن سازی اشاره شد و در نهایت با آرام شدن بحران زلزله بم، التهایات فروکش کرد و همه صحبت ها به دست فراموشی سپرده شد اما...

به گزارش خبرنگار اجتماعی خبرگزاری "مهر" وقوع زلزله اخیر در شعاع 70 کیلومتری تهران باعث گردید بار دیگر موضوع زلزله و تبعات ناشی از وقوع احتمالی آن در تهران تشدید گردد ، به گونه ای که مسئولان و مدیران شهری را بر آن داشت زلزله تهران را جدی تر بگیرند. زیرا واقعیتی که نمی توان نسبت به آن بی توجه بود واقع شدن تهران بر روی سه گسل زلزله خیز می باشد ضمن اینکه با مراجعه به تاریخ وقوع زلزله های رخ داده در محدوده تهران نشان می دهد که بایستی همواره آمادگی مقابله با وقوع زلزله را در تهران داشت.

گسل شمال تهران از لشگرک و سوهانک شروع شده و تا فرحزاد و حصارک و از آنجا به سوی غرب تهران امتداد دارد. این گسل در مسیر خود نیاوران ، تجریش، زعفرانیه ، الهیه و فرمانیه را در بر می گیرد.

گسل ری یا گسل جنوب تهران نیز که پیش بینی می شود خطرناکترین گسل کشور در صورت وقوع زلزله است از جاده خاوران شروع و با گذر از دولت آباد و حرکت روی جاده کمربندی در حد نصاب کوره های آجرپزی چهاردانگه پایان می یابد.

گسل شرق تهران نیز با گذر از سرخه حصار و بزرگراه شهید بابایی تا مجیدیه و سید خندان کشیده شده است.

این سه گسل عمده در حالی شهر تهران را تهدید می کند که برخی محققان و پژوهشگران اظهار می کنند رعایت موارد مقاوم سازی در ساخت و ساز تنها در بین 10 تا 15 درصد از ساختمانهای تهران رعایت شده است و پیش بینی می شود در زلزله 7 تا 8 ریشتری اکثر ساختمانها به خصوص سازه های بافت فرسوده شهر فرو بریزد.

گفته می شود زلزله های دشت مغان در سال 235 هجری شمسی و اردبیل به سال 272 هجری شمسی به ترتیب با 200 و 150 هزار کشته بزرگترین زلزله های ایران به لحاظ میزان تلفات انسانی بوده اند. هرچند به طور طبیعی در آن دوران ثبت این زمین لرزه ها مقدور نبوده است اما حدس بر این است که بزرگی هر دوی آنها بالاتر از 6/5 ریشتر بوده است.

رییس پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله ، آخرین زمین لرزه بزرگ تهران را مربوط به بیش از 170 سال پیش می داند اما داده هایی که برای تهران از نظر وقوع زلزله قابل استناد است به 300 سال قبل از میلاد و 743، 855 ، 958 ، و 1665 و 1830 پس از میلاد بر می گردد در عین حال آخرین زلزله قوی تهران مربوط به سال 1830 میلادی می شود.

اما آنچه باید بر آن تاکید کرد این است که به هر حال التهاب وقوع زلزله احتمالی در تهران باید جای خود را به آمادگی بیشتر برای مقابله با آن دهد و مسوولان و برنامه ریزان کشور، بویژه ستاد مدیریت بحران بدون فوت وقت مردم را برای این منظور یاری دهند.

زلزله تهران؛ خروج پایتخت یا نوسازی بافت فرسوده؟!

ایران به دلیل قرار گرفتن در نوار لرزه خیز آلپ - هیمالیا و منطقه فعال زمین ساختی یکی از کشورهای با خطر بالای زلزله در جهان است که در قرون گذشته بیش از 130 زلزله شدید در مقیاس 7/5 ریشتر و بزرگتر را تجربه کرده است. تنها در قرن بیستم کشور ایران شاهد 20 زلزله بزرگ بوده که این حوادث باعث کشته شدن 140 هزار نفر، ویرانی چندین شهر، دهکده و آسیب های اقتصادی فراوان شده است.

به گزارش خبرنگار اجتماعی خبرگزاری "مهر"، ایران در کنار کشورهای هم چون مصر، هند و چین به عنوان یکی از چهار کشور بلا خیز جهان که هرساله بیش از 1100 میلیارد ریال خسارت به جهت بروز حوادث طبیعی به آن وارد می آید شناخته شده است. مطابق بررسی های به عمل آمده در منطقه ری و تهران زمان بازگشت زلزله بین 10 تا 219 سال متغیر بوده و با مروری کوتاه در منطقه تهران از نقطه نظر زمین ساختی این منطقه با وجود گسل شمال به طول بیش از 60 کیلومتر در کوهپایه شمالی آن از شرق دره لشگرک تا آبادی کاظم آباد (2 کیلومتری شرق کلاک شمال بزرگراه تهران- کرج) و گسل مشا- فشم با طول تقریبی 400 کیلومتر از جنوب غربی شاهرود در شرق تا آبیگ در غرب و گسل شمال ری نزدیکی عظیم آباد با طول 16/5 کیلومتر و جنوب ری در محدوده قلعه نو با طول تقریبی 18/5 کیلومتر و وجود گسل هایی از نوع فشاری (حریم پیشنهادی برای احداث ساختمانها در اطراف آن هزار تا سه هزار متر و برای سازه های مهم تا 8 هزار متر) که از مخرب ترین گسل هاست، شهر تهران را به شدت در معرض بروز زمین لرزه هایی با بزرگی نزدیک به 7 ریشتر قرار داده است.

آخرین زمین لرزه در محدوده تهران مطابق با 27 مارس 1830 میلادی با بزرگی 7/1 ریشتر ویرانی های فراوانی به جای گذاشته و از آن زمان تا کنون پهنه تهران و شهرهای اطراف آن که دیر یا زود زلزله ای سهمگین آن را به لرزش در خواهد آورد، زلزله ای به خود ندیده است. این در حالی است که مطابق پیش بینی سازمانها، موسسات و کارشناسان زلزله شناسی به احتمال 95 درصد در هر 150 سال رویداد یک زلزله ویرانگر در محدوده تهران دور از انتظار نخواهد بود و با توجه به سپری شدن 172 سال از آخرین زلزله منطقه تهران این فاجعه هر لحظه پایتخت کشور را مورد تهدید قرار می دهد. بحران ناشی از وقوع زلزله ای مهیب و خطرناک در تهران که نزدیک به یک ششم جمعیت کشور در این شهر ساکن هستند و به لحاظ موقعیت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی به عنوان منطقه استراتژیک کشورمان محسوب می شود، وضعیت را به گونه ای ترسیم نموده که اگر امروز شاهد این اتفاق باشیم قطعاً قادر نخواهیم بود برای مهار آن اقدامی صورت بدهیم و این حادثه می تواند یک فاجعه در تاریخ ایران و جهان تلقی شود. بنابراین صاحب نظران امر پیرامون کاستن از خطرات و پیامدهای ناشی از وقوع احتمالی زلزله در تهران به ارایه پیشنهادات و نظریه هایی می پردازند که در جای خود قابل تامل و تفکر و حتی اجرایی شدن است.

فرض اول که همواره با وقوع زمین لرزه هایی در سایر مناطق ایران فکر مسئولان را به خود مشغول می سازد "طرح انتقال پایتخت" است. کارشناسان و متولیان امور اجرایی و دیگر دست اندرکاران امور کشوری اظهارات متفاوتی را در این زمینه مطرح می کنند که طی آن برخی موافق و بعضی دیگر مخالف این نظریه هستند. موافقان طرح معتقدند با خروج تعدادی از وزارتخانه ها و دیگر سازمانها و ارگانهای دولتی می توان از تمرکز دستگاههای اجرایی در تهران و در نهایت کاستن از حضور جمعیت ساکن در این نقطه از کشور کاست ضمن اینکه آنها به حضور سفارتخانه ها و دفاتر بین المللی مستقر در تهران نیز به عنوان یکی دیگر از موارد ضروری انتقال پایتخت نگاه کرده و معتقدند با این جابه جایی می توان از آسیبهای جانی تا حدودی جلوگیری به عمل آورد. از سوی دیگر منتقدان این طرح بر این باورند که با این جابه جایی ها نمی توان به 7 میلیون و 500 هزار ساکن شهر تهران و به قولی 13 میلیون سکنه استان تهران کمک قابل توجهی نمود زیرا با خروج تعدادی از وزارتخانه ها و دستگاههای دولتی فقط مسئولان را نجات داده ایم در حالی که هیچ تفاوتی بین شهروندان اعم از مسئول و غیر مسئول وجود ندارد. فرض دوم نیز مقاوم سازی بافتهای فرسوده تهران و ایمن سازی مکانهای عمومی و خصوصی در مقابل زلزله است که اگر همین امروز کار با جدیت تمام آغاز شود و مشکلات مالی و دیگر موانع اجرایی بر سر راه قرار نگیرد حداقل 15 سال برای نوسازی و مقاوم سازی 65 درصد بافت فرسوده شهر تهران زمان نیاز داریم. در عین حال موافقان این طرح معتقدند این بهترین گزینه برای کاستن از خسارات مالی و جانی ناشی از وقوع احتمالی زلزله تلقی می شود که اگر با تمام توان ملی آن را دنبال کنیم قطعاً خواهیم توانست این زمان را تقلیل داده و آماده مقابله با زلزله باشیم.

به هر حال آنچه باید بر آن تاکید کرد این است که وقوع زلزله نه در تهران که در هر جای دنیا امری محتمل است. باید برای مقابله با آن آماده باشیم و راه های کاهش خسارات و تلفات را بررسی کنیم و فراموش نکنیم در صورت هر گونه کوتاهی در این زمینه از سوی مردم و مسوولان، آیندگان ما را نخواهند بخشید.